

FUB

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

YTTRANDE

Stockholm 2013-11-08

Skolverket
Jan Lindblom
Utbildningsavdelningen

Handläggare: Anna Gabrielsson

Remiss angående revidering av allmänna råd med kommentarer om arbete med studie- och yrkesvägledning

Riksförbundet FUB, För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, är en intresseorganisation som arbetar för att människor med utvecklingsstörning ska kunna leva ett gott liv med full delaktighet i samhällslivet och rätt till samma levnadsvillkor som gäller för andra. Riksförbundet FUB har ca 26 500 medlemmar.

Riksförbundet FUB överlämnar härmed följande synpunkter på de allmänna råden om arbete med studie- och yrkesvägledning:

Sammanfattning

Riksförbundet FUB tycker att det är mycket bra att Skolverket tar fram nya allmänna råd för studie- och yrkesvägledning. Vi är eniga med förslaget att eleven redan tidigt i sin skolgång ska få kunskaper och erfarenheter för att underlätta framtida yrkesval. Vi är positiva till att det fastslås att studie- och yrkesvägledare ska ha kompetens om vad det innebär att ha en utvecklingsstörning.

För att kunna erbjuda dessa elever personlig studie- och yrkesvägledning anser vi att förutom lämpliga pedagogiska metoder bör det finnas kunskap om den handledning och det stöd som den enskilde eleven kan ha behov av på praktikplatser och potentiella arbetsplatser.

Riksförbundet FUB välkomnar att de allmänna råden tar upp rektors ansvar för att aktivt organisera elevers kontakter med arbetslivet då det för många elever kan vara avgörande att

de så tidigt som möjligt få en första positiv kontakt med arbetsmarknaden. Det är viktigt för alla elever att få en gedigen och trygg introduktion till arbetslivet, men för elever med utvecklingsstörning är det oftast avgörande med konkreta erfarenheter då kunskaper och färdigheter måste tränas handfast ute på praktik- och arbetsplatser. De färdigheter som rangordnas högst av arbetsgivare är sådant som att passa tider, kunna sköta sin personliga hygien, uthållighet, motivation och kunna arbeta självständigt¹. Detta är färdigheter som ofta kan vara svåra för en elev med utvecklingsstörning men, som om eleven får rätt stöd har goda förutsättningar att klara av och då fungera väl i sin roll på arbetsplatsen därmed vill vi betona vikten av kunnig handledning på arbets- eller praktikplatsen.

3 Undervisning och samverkan, skola, utbildning och arbetsliv

KOMMENTARER

Eleven får vidgade perspektiv

Riksförbundet FUB vill här uppmärksamma möjligheten skolan har att inte bara belysa branscher och yrken på ett allsidigt sätt utan även att människor med funktionsnedsättning finns inom olika branscher och yrken. Skolan bör aktivt verka för att elever med utvecklingsstörning ska få en positiv bild av ett yrkesliv genom att bjuda in personer med funktionsnedsättning som finns i olika branscher. Skolan bör också genomföra studiebesök där verksamheten konkretiseras både innan och efter besöket.

Stöd i övergången till arbetslivet

Riksförbundet FUB välkomnar att de allmänna råden slår fast att det krävs samverkan med Arbetsförmedlingen. Vi vill även att andra samarbetspartners finns med i skolans långsiktiga planering för eleven, såsom Försäkringskassan, Centrala studiemedelsnämnden och aktörer på arbetsmarknaden. I detta sammanhang vill vi peka på vikten av kompetent handledning på arbets- eller praktikplatsen. Vi ska inte underskatta den bekymmersamma utveckling som elever som lämnar gymnasiesärskolan har idag. Utredningen *Den framtida gymnasiesärskolan* visar att andelen anställda bland elever som lämnat gymnasiesärskolans nationella program eller motsvarande utbildning har minskat från 60 % till 17 % de senaste trettio åren².

4 Information inför val av studier och yrken

KOMMENTARER

Saklig information och kritisk informationsgranskning

Riksförbundet FUB vill betona att det är mycket viktigt att studie- och yrkesvägledare har kompetens att vägleda elever med utvecklingsstörning i processen att värdera och granska information. Mängden information innebär svårigheter för alla elever när det gäller att sortera ut relevant information, men för elever med utvecklingsstörning kan en i stort sett obegränsad

---

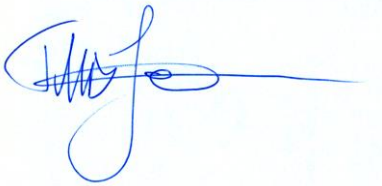
¹ Den framtida gymnasiesärskolan - syfte och struktur SOU 2011:8 sid 241

² A a sid 173 f

tillgång till information vara näst intill omöjlig att bearbeta. Det är därför fundamentalt att det finns kunskap hos studie- och yrkesvägledaren hur informationen kan bli tillgänglig för en elev med utvecklingsstörning. Riksförbundet FUB vill uppmärksamma att skolans kompetens inom AKK³ kan för många elever med utvecklingsstörning vara avgörande för att de ska kunna ta till sig och kunna bearbeta den information som studie- och yrkesvägledare förmedlar.

Dag som ovan

För Riksförbundet FUB

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Thomas Jansson', with a long horizontal stroke extending to the right.

Thomas Jansson

Förbundsordförande

---

³ Alternativ och Kompletterande Kommunikation